

Літвінчук І. С.

<https://orcid.org/0000-0002-4150-4147>

Національний університет «Одеська юридична академія»

ТРАНСФОРМАЦІЯ МЕДІАВИРОБНИЦТВА ПІД ВПЛИВОМ ТЕХНОЛОГІЙ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ

У статті досліджується вплив технологій штучного інтелекту (ШІ) на трансформацію медіавиробництва та сучасну журналістику. Основна увага приділяється аналізу того, як інтеграція генеративних та аналітичних алгоритмів змінює етапи виробництва новинного контенту, включаючи збір даних, їхню обробку, створення текстів, добір заголовків і підготовку мультимедійних матеріалів. ШІ дозволяє автоматизувати значну частину редакційної роботи, що підвищує швидкість створення контенту та оптимізує внутрішні процеси медіаорганізації. Завдяки цьому редакції можуть оперативніше реагувати на події й забезпечувати швидке поширення новин, що особливо важливо в умовах зростання інформаційних потоків і високих очікувань аудиторії щодо актуальності матеріалів.

Водночас автоматизація медіавиробництва створює нові виклики для дотримання журналістських стандартів. Застосування алгоритмів може ставити під сумнів принципи прозорості, достовірності та відповідальності, адже генеративні системи здатні створювати контент на основі неперевіраних або упереджених джерел, що підвищує ризик поширення дезінформації. Крім того, широке використання ШІ може зменшити роль журналіста як критичного аналітика, оскільки редакції зосереджуються на швидкості й обсягах матеріалів, а не на їхній глибокій перевірці. Це формує парадокс, коли технологічна ефективність поєднується з потенційним зниженням якості інформації та довіри аудиторії.

Особлива увага приділяється зміні ролі журналіста в умовах технологічної трансформації. Сучасний журналіст перетворюється на менеджера інформаційних потоків, поєднуючи аналітичні й креативні здібності з можливостями ШІ. Він не лише створює контент, а й координує алгоритмічні процеси, контролює якість матеріалів, аналізує результати автоматизованих систем і адаптує їх до потреб аудиторії. Це передбачає набуття нових навичок: цифрової грамотності, розуміння принципів роботи алгоритмів і машинного навчання, а також уміння оцінювати ризики упередженості й помилок в автоматизованому контенті.

Дослідження трансформації медіавиробництва під впливом ШІ є важливим для розуміння розвитку журналістики та прогнозування її майбутніх тенденцій. Комплексний підхід до інтеграції ШІ, що враховує технічні, соціальні та етичні аспекти, дає змогу ефективно використовувати технології, зберігаючи професійні стандарти й довіру аудиторії.

Ключові слова: штучний інтелект, генеративний штучний інтелект, медіавиробництво, журналістика, генеративні алгоритми, трансформація медіапростору.

Постановка проблеми. У ХХІ столітті медіасфера зазнає глибоких змін під впливом цифрових технологій, серед яких ключове місце посідає штучний інтелект (ШІ). Якщо раніше цифровізація стосувалася переважно каналів поширення інформації, то сьогодні ШІ безпосередньо інтегрується у процеси створення медіаконтенту, змінюючи саму природу медіавиробництва.

Сучасні системи ШІ виконують завдання, які раніше належали журналістам і редакторам: генерування текстів, створення заголовків, обробку даних, транскрибацію, переклад, аналіз аудито-

рії та створення мультимедійного контенту. Це робить ШІ важливим елементом редакційної інфраструктури та впливає на всі етапи виробничого циклу.

Водночас ці зміни трансформують професійні ролі: журналіст дедалі частіше виступає як редактор і куратор алгоритмічно згенерованого контенту. Це актуалізує питання відповідальності за точність, достовірність та етичність інформації.

Особливої уваги потребує розвиток генеративного ШІ, який дозволяє створювати реалістичні тексти, зображення, аудіо та відео. Це розширює

можливості медіавиробництва, але водночас підвищує ризики дезінформації та появи діпфейків, що ускладнює перевірку контенту.

Крім створення контенту, ШІ впливає і на його поширення через алгоритмічні системи рекомендацій, які формують персоналізовані інформаційні стрічки та змінюють логіку редакційних рішень.

Попри активне впровадження ШІ, наукове осмислення цього процесу залишається неповним. Недостатньо дослідженими є зміни структури редакцій, перерозподіл професійних ролей, вплив на жанри та стандарти журналістики.

Проблема трансформації медіавиробництва під впливом ШІ потребує подальшого комплексного вивчення, оскільки охоплює як технологічні, так і професійні та етичні аспекти сучасної медіаіндустрії.

Аналіз останніх досліджень і публікацій: Сучасні наукові дослідження свідчать, що впровадження технологій штучного інтелекту у медіавиробництво є одним із ключових чинників трансформації сучасної медіаіндустрії. У науковій літературі цей процес розглядається як багатовимірний феномен, що охоплює автоматизацію створення контенту, зміну професійних ролей журналістів, а також появу нових етичних і правових викликів.

У дослідженнях українських науковців підкреслюється, що ШІ суттєво впливає на всі етапи журналістського виробництва – від збору інформації до її поширення. Зокрема, О. Ярошенко зазначає, що алгоритмічні системи змінюють підходи до формування новинного контенту, підвищуючи швидкість обробки даних, але водночас ставлячи питання щодо достовірності та якості інформації [6].

Подібні висновки подає О. Ситник, який наголошує, що інтеграція ШІ в медіа сприяє оптимізації виробничих процесів, автоматизації рутинних завдань і підвищенню ефективності роботи медіаорганізацій. Водночас автор акцентує увагу на трансформації професійної ролі журналіста, який дедалі частіше виконує функції редактора та аналітика алгоритмічно згенерованого контенту [4].

У дослідженнях останніх років також розглядається перехід до гібридних моделей медіавиробництва, де поєднуються традиційні журналістські практики та алгоритмічні технології. У таких моделях значна частина контенту створюється або модифікується за допомогою генеративних систем ШІ, що змінює структуру редакційних процесів і логіку медіапродакшену.

Науковці приділяють увагу використанню генеративного штучного інтелекту у створенні відео-

текстового та мультимедійного контенту. Дослідження показують, що такі технології дозволяють персоналізувати інформаційні продукти та значно розширюють можливості цифрової комунікації.

Водночас у наукових працях підкреслюється необхідність нормативного регулювання використання ШІ в медіа. Йдеться про питання авторського права, прозорості алгоритмів і відповідальності за згенерований контент, що стає особливо актуальним у контексті розвитку глобальних цифрових платформ.

Аналіз сучасних наукових джерел свідчить, що штучний інтелект розглядається як комплексний чинник трансформації медіавиробництва, який впливає на технологічні, організаційні, професійні та етичні аспекти функціонування медіасистеми.

Постановка завдання. Метою дослідження є аналіз трансформації медіавиробництва під впливом технологій штучного інтелекту та визначення змін у редакційних процесах, професійних ролях журналістів і якості медіаконтенту в умовах інтеграції алгоритмічних систем у журналістську практику.

Реалізація мети передбачає осмислення ШІ як чинника цифрової трансформації медіасфери, виявлення основних напрямів його застосування на різних етапах медіавиробничого циклу й аналіз особливостей людино-машинної взаємодії у створенні журналістських матеріалів. Важливим є також з'ясування впливу інструментів ШІ на організацію редакційної роботи, розподіл функцій між людьми й технологіями, а також на темп і формати виробництва контенту.

Окрему увагу приділено ролі генеративних моделей у створенні текстових, аудіо- та візуальних матеріалів і пов'язаним із цим ризикам щодо достовірності інформації, прозорості авторства та дотримання журналістських стандартів.

Загалом дослідження спрямоване на формування цілісного уявлення про вплив штучного інтелекту на сучасне медіавиробництво й професійну діяльність журналістів.

Виклад основного матеріалу: Упродовж останнього десятиліття медіавиробництво переживає одну з найглибших трансформацій у своїй історії, зумовлену активним впровадженням технологій штучного інтелекту у всі складові процесу створення, обробки та розповсюдження медіаконтенту. Якщо раніше цифрові інновації радше стосувалися каналів дистрибуції й доступу до інформації, то сьогодні штучний інтелект проникає безпосередньо у саму фабрику новин та мультимедійних продуктів, змінюючи традиційні

уявлення про ролі журналіста, редактора, дизайнера чи технічного спеціаліста. Мова вже не про окрему автоматизацію рутинних задач, а про радикальну зміну медіавиробничого циклу – від збору даних до публікації й дистрибуції, включно з новими формами співтворчості людини і машини.

Аналіз наукових та професійних джерел свідчить, що технологічна інтеграція ШІ розглядається як ключовий фактор цифрової трансформації медіа. Застосування технологій ШІ в редакційних процесах істотно підвищує ефективність створення та розповсюдження матеріалів, але водночас ставить під питання традиційні журналістські принципи прозорості, відповідальності й достовірності інформації [5]. Це явище не обмежується окремими інструментами чи платформами – воно кардинально змінює логіку взаємодії між людиною та технологією й вимагає нового осмислення ролі штучного інтелекту в медіапросторі.

Одним із ключових аспектів трансформації є генерація контенту. Завдяки сучасним генеративним алгоритмам ШІ редакції здатні генерувати тексти новин, заголовки, анотації, автоматично синтезувати аудіо й відео, що дозволяє скоротити час підготовки матеріалів і збільшити обсяги продукції. Проте такий підхід породжує виклики щодо якісної обробки й перевірки інформації, оскільки автоматично згенеровані матеріали можуть містити неточності без належної людської верифікації [3].

Важливою складовою трансформації є також автоматизація редакційних процесів: від розшифровки інтерв'ю до моніторингу новинних стрічок та аналітики великих масивів даних. Інструменти автоматичного розпізнавання мови й аналізу медіаматеріалів дозволяють журналістам швидко обробляти аудіо й відео, однак це також зміщує акцент із традиційної журналістської праці на керування алгоритмами та оцінювання отриманих результатів [3]. У цьому контексті журналіст перестає бути лише автором тексту, стаючи контролером і куратором штучних систем, що продукують первинний контент.

ШІ також широко застосовується для персоналізації інформаційних потоків та формування рекомендацій, що впливають на видимість матеріалів у цифрових середовищах. Персоналізовані стрічки можуть підвищувати залученість користувачів, але одночасно сприяють формуванню інформаційних медіа-бульбашок, що поглиблює фрагментацію медіапростору [5].

В українському контексті інтеграція технологій штучного інтелекту має помітні, але нерівномірні

прояви. За результатами опитування ІМІ, значна частина редакцій використовує ШІ-інструменти для транскрипції, редагування й аналітики, тоді як генеративне створення журналістського контенту залишається менш поширеним [1]. Це свідчить про ситуативну обізнаність і інтерес до технологій, але водночас – про відсутність системної політики щодо їхнього відповідального впровадження.

У науковій літературі виокремлюють кілька аспектів трансформації медіавиробництва під впливом ШІ. Це зміна професійних ролей. Генеративні моделі та автоматизація виконують завдання, що раніше належали журналістам, редакторам і дизайнерам: створення чорнових текстів, аналіз даних, добір ілюстрацій, формування інтерактивних елементів. Це зумовлює перерозподіл функцій, де людина виконує роль критичного контролю й оцінювання результатів, а алгоритми – рутинні операції, що вимагає від журналістів нових компетенцій – технічних, аналітичних і етичних [5].

Етичні та юридичні виклики. Використання ШІ в медіа пов'язане з ризиками поширення дезінформації, упередженості алгоритмів, проблемами авторського права та підривом довіри аудиторії. Український дослідник О. Козирь наголошує на важливості розроблення етичних принципів і прозорих політик для позначення матеріалів, створених за участю ШІ, а також на потребі перевірки таких матеріалів на достовірність і відповідність моральним нормам [2]. Це узгоджується з міжнародною практикою, де медіаорганізації закликають до прозорого використання ШІ для захисту фактологічної точності [6].

Співпраця людини та ШІ. Дослідження показують, що оптимальним шляхом розвитку медіавиробництва є не заміна журналістів алгоритмами, а створення спільних робочих моделей, де алгоритми обробляють дані, а людина приймає критично важливі рішення щодо змісту й структури матеріалів.

Ще одним виміром трансформації є соціокультурний та політичний вплив ШІ-медіа. Персоналізовані потоки й алгоритмічні рекомендації змінюють способи споживання новин і сприяють зростанню інформаційних бульбашок. Наприклад, опитування міжнародних журналістів вказують, що частина аудиторії ставиться скептично до контенту, створеного або суттєво зміненого ШІ, особливо у політичних чи чутливих темах, що ускладнює завдання медіакомпаній із підтримання довіри аудиторії [4].

Трансформація медіавиробництва під впливом технологій ШІ має як перспективи, так і виклики.

Серед перспектив – підвищення продуктивності та якості контенту, можливість створення нових мультимедійних форматів, інтерактивність і персоналізація. Водночас до викликів належать етичні дилеми, ризики дезінформації, алгоритмічні упередження, проблеми прозорості й відповідальності за зміст, що вимагає спільних зусиль науковців, журналістів, медіаорганізацій і регуляторів для розроблення відповідальних стандартів і практик впровадження ШІ у медіавиробництво.

Висновки. Аналіз впливу штучного інтелекту на сучасну журналістику свідчить про те, що інтеграція технологій ШІ у медіапроцеси є одним із ключових чинників цифрової трансформації інформаційного простору. Сучасні генеративні та аналітичні алгоритми дозволяють автоматизувати значну частину виробництва новинного контенту: від збору даних і їх первинного аналізу до створення текстів, добору заголовків та навіть підготовки мультимедійних матеріалів. Така автоматизація підвищує швидкість обробки інформації та зменшує витрати людських ресурсів, що стає особливо важливим у контексті сучасного інформаційного потоку, коли новини поширюються миттєво, а запит на актуальність та оперативність зростає щодня.

Водночас широка інтеграція ШІ у медіа-середовище породжує нові виклики, пов'язані з дотриманням журналістських стандартів. Автоматизоване створення контенту ставить під сумнів принципи прозорості, достовірності та відповідальності, які традиційно визначали якість і етичність журналістської діяльності. Наприклад, алгоритми можуть генерувати тексти на основі неперевіраних даних або упереджених джерел, що підвищує ризик поширення дезінформації. Крім того, використання ШІ у редакційних процесах може зменшувати роль журналіста як критичного аналітика, зосереджуючи увагу на швидкості та кількості матеріалів, а не на глибині їх перевірки та аналітичному осмисленні. Це створює парадоксальний ефект: технологічна ефективність може співіснувати з ризиком зниження якості інформації та втрати довіри аудиторії.

Ще одним важливим аспектом є зміна взаємодії людини та технології в медіа-середовищі. ШІ перестає бути лише інструментом допомоги журналісту і стає активним учасником процесу створення контенту, що потребує нового розуміння ролі технологій у професії. Ця трансформація змінює традиційну логіку виробництва новин: редакції мають адаптуватися до алгоритмічної обробки інформації, а журналісти – навчитися працювати у

симбіозі з машинним інтелектом, поєднуючи аналітичні та креативні здібності з алгоритмічними можливостями. Водночас виникає потреба у встановленні нових етичних та професійних стандартів, які б регламентували використання ШІ у журналістиці, захищали права аудиторії на достовірну інформацію та забезпечували прозорість джерел і методів створення контенту.

Не менш важливо відзначити, що вплив ШІ не обмежується окремими редакційними інструментами чи платформами. Він змінює загальну парадигму медіапростору, включаючи способи сприйняття, поширення та взаємодії з новинами. Алгоритми формують інформаційні потоки, підлаштовуючи контент під поведінку користувача, що впливає на інформаційні вибори та створює нові форми персоналізованої комунікації. Це ставить перед медіа як інституцією завдання не лише ефективно генерувати контент, але й критично оцінювати його вплив на громадську думку, культуру та соціальні процеси.

У контексті глобальної цифрової трансформації важливим є й те, що інтеграція ШІ в медіа відображає ширші соціально-технологічні тенденції. Мова йде не лише про оптимізацію роботи редакцій чи прискорення обробки інформації, а про створення нової екосистеми комунікацій, де технології стають не просто допоміжним інструментом, а активним учасником виробництва, поширення та споживання контенту. Це вимагає переосмислення ролі журналіста, якого тепер можна розглядати як менеджера інформаційних потоків, здатного поєднувати професійні знання та критичне мислення з алгоритмічними можливостями ШІ.

Інтеграція штучного інтелекту у медіа-середовище має комплексний характер. Вона підвищує ефективність виробництва контенту та відкриває нові можливості для аналітики та персоналізації інформації, але одночасно ставить перед журналістською професією серйозні етичні, професійні та соціальні виклики. Перспективним напрямом розвитку є формування нових стандартів роботи з ШІ, що поєднують технологічні можливості з професійними та етичними принципами журналістики, забезпечуючи баланс між швидкістю створення матеріалів і їхньою достовірністю. В умовах динамічного розвитку цифрових технологій критично важливо, щоб медіа залишалися не лише технологічно ефективними, а й відповідальними перед аудиторією та суспільством загалом.

Інтеграція ШІ у новинне виробництво є не просто технологічним явищем, а фактором глибокої

трансформації всієї медіапрактики. Вона змінює роль журналіста, етичні стандарти професії, логіку створення та розповсюдження контенту і взаємодію аудиторії з інформацією. Це вимагає комплексного підходу до впровадження технологій, що включає не лише технічні рішення, а й переосмислення

професійних норм, етики та стратегії комунікації у цифровому медіапросторі. В умовах подальшої цифровізації суспільства та розвитку штучного інтелекту дослідження цих процесів стає ключовим для розуміння сучасної журналістики та прогнозування її майбутнього розвитку.

Список літератури:

1. Інститут масової інформації. Опитування: українські редакції і використання штучного інтелекту / ІМІ. 2024. URL: https://imi.org.ua/news/opytuvannya-imi-22-ukrayinskyh-redaktsij-vykorystovuyut-shtuchnyj-intelekt-na-postijnij-osnovi-i62243?utm_source=chatgpt.com.
2. Козирь О. О. Використання штучного інтелекту в медіа. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2025. № 2. С. 67–76.
3. Медіакритика. Роботи у журналістиці. Як штучний інтелект змінює журналістику і чи зможе він замінити журналістів / медіааналіз. Медіакритика. – 2025. URL: https://mediakrytyka.lnu.edu.ua/novitehnologii-media/roboty-u-zhurnalistytsi-yak-shtuchnyy-intelekt-zminyuye-zhurnalistyku-i-chy-zmozhe-vin-zaminyty-zhurnalistiv.html?utm_source=chatgpt.com.
4. Ситник О. В. Алгоритмізація видавничої діяльності: вплив технологій штучного інтелекту на контентотворення та дистрибуцію медіапродукту. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського*. 2025. Т. 36 (75), № 5, ч. 2. С. 365–371.
5. Шевченко В. Використання штучного інтелекту в редакційній роботі світових та українських медіа. *Вісник Книжкової палати*. 2025. № 1(45). С. 5–18.
6. Ярошенко О. І. Штучний інтелект у журналістиці: майбутнє медіа під впливом нових технологій. *Наукові записки Інституту журналістики*. 2024. Т. 2 (85). С. 139–156.

Litvinchuk I. S. TRANSFORMATION OF MEDIA PRODUCTION UNDER THE INFLUENCE OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE TECHNOLOGIES

The article examines the impact of artificial intelligence (AI) technologies on the transformation of media production and contemporary journalism. Particular attention is paid to how the integration of generative and analytical algorithms is reshaping the stages of news content production, including data collection, processing, text creation, headline generation, and multimedia preparation. AI enables the automation of a significant portion of editorial work, increasing the speed of content production and optimizing internal processes within media organizations. As a result, newsrooms can respond more promptly to events and ensure rapid news dissemination, which is especially important in the context of growing information flows and high audience expectations regarding the timeliness of content.

At the same time, the automation of media production creates new challenges for maintaining journalistic standards. The use of algorithms may call into question the principles of transparency, accuracy, and accountability, since generative systems can produce content based on unverified or biased sources, increasing the risk of misinformation. Moreover, the widespread use of AI may reduce the role of journalists as critical analysts, as editorial teams may prioritize speed and volume of output over in-depth verification. This creates a paradox in which technological efficiency coexists with the potential decline in information quality and audience trust.

Special attention is given to the changing role of the journalist in the context of technological transformation. The modern journalist is becoming a manager of information flows, combining analytical and creative skills with the capabilities of AI. In addition to creating content, journalists coordinate algorithmic processes, monitor content quality, analyze the results of automated systems, and adapt them to audience needs. This requires the acquisition of new competencies, including digital literacy, an understanding of how algorithms and machine learning work, and the ability to assess the risks of bias and errors in automated content.

Studying the transformation of media production under the influence of AI is essential for understanding the development of modern journalism and forecasting its future trends. A comprehensive approach to AI integration that considers technical, social, and ethical aspects makes it possible to use these technologies effectively while preserving professional standards and audience trust.

Keywords: artificial intelligence, generative artificial intelligence, media production, journalism, generative algorithms, media space transformation.

Дата першого надходження статті до видання: 20.04.2026
Дата прийняття статті до друку після рецензування: 08.05.2026
Дата публікації (оприлюднення) статті: 30.05.2026